

صولره، اغاج و میوه لره، آتشه و معادن
مؤکلدرلر. امشاسپندلرک الکیوکی بهمن [۱]
درکه حسن ظن دیکدر. اردبهشت، شاهیور،
سانیدومات، خرداد و مرداد امشاسپندلرک
بینوکلرندندر.

یزدلر کونلره، آیلره، نجومه، سوریلره،
کویلره و شهرلره مؤکل عد اولورلر. ایزد
لرک الکیوکی مترا [۲] درکه هر مزد یعنی
یزدان و شمعدن کنایه ظن ایدلش ایسه ده
دکدر. مترايه عين یزدان ده دیرلر. زند
ویازند لسانده محرر مؤلفات قدیمیه کوره
متراک بیک قولاغی واون بیک کوزی
اولوب ارض ایله سما آراسنده دولاشه رق
اهرمک مخلوقات اولان داروج لری طرد
ایدر وارضه ضیا و حرارت ویریر و چنیود
[۳] ده میزانه مؤکلدر. مترادن صوکره
ایزدلرک بیوکی یزدانک ارض اوزرنده وکیلی
اولان سروش در. زنداستانک اقسامندن
بونده هشت تگون کائاته دائر شو معلوماتی
ویرر:

«بن که یزدانم قرق بش کون متدایا
چالیشهرق امشاسپندلرک معاوتیلره سمایی،
التمش کونده صولری، یتمش بش کونده
ارضی، اوتوز کونده آفاجلری، یکریمی
کونده حیواناتی و یتمش بش کونده انسانلری
خلق ایتدم.»

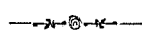
بودرت دوره تگورین ایچون پارسیلر
ایام مخصوصه ده شهر آیین اجرا ایدرلردی.
بونده هشت روایتیه کوره آتشدن
مخلوق اولان سما ایکی طبقه دن عبارتدر.

[۱] «پسراوس. برخی کوبند از نژاد
تاوت است. کشتاسب چون سخت دلیرید ارد.
شیرش خواند. زیرا که درباری ارد خشم را
کوبید. بزبان یونانیان بهمن کسی را کوبیده که
اندیشما نمیگوید.» (نامه خسروان)

[۲] «فخرا وزنده زند ویازند لغتنده یاغهور
وباران معناسنه در.» (برهان قاطع)

[۳] «میروود وزنده زند ویازند لغتنده
صراط کوپرینه دینر.» (برهان قاطع)

برنجی طبقه ثابت و یزدانک اقامته مخصوصدر.
متراک مؤکل اولدینی ایکنجی طبقه اجرام
ایله برابر البرز [۱] دینلن یوکسک بر
طاغک اطرافنده حرکت ایدر. پارسیلرک
اعتقادینه نظراً صولر بولماغک زروه سندن
نعبان ایدرک ایرماقلر و دکرلر وجوده
کلشدر. پارسیلر ارضی بش کشوره تقسیم
و آرازنده زارس دینیلان دکر تصور ایدرلر.
یوکشورلرک اک معموری ایراندر.

تراجم احوال

«تاریخ طبیعی علماسنده»

قووی به

ژورژ - لئوپولد - فره دریق - قره تین
- داغوز قووی به، ۱۷۶۹ سنه سی اغستوسنک
یکرمی اوچنجی کونی، فرانسه نک «دوب»
سنجانی مرکزی بولنان «مون به لیا» قصه -
سنده تولد ایتمشدر. پدری، فرانسر اداره -
سنده بولنان بر اسوچیره الایی ضابطانندن
اولوب مجموع ثروتی، مقداری جزئی بولنان تقاعد
معاشنه منحصراً اولمسیله قووی به، هنکام صبا -
وتنده فضائل و معلومات تامه بی حائر اولان والده -
سندن مکمل درس کورمه مش اولسه ایدی،
پدرندن غایت ساده بعض معلوماتدن باشقه
برشی استفاده ایده میه چکی درکار ایدی.
والده سنک تعلیم و تربیه سنه کندیسنک استعداد
خارق العاده سی انضمام ایده رک درت یاشنده
او قومق، یازمق او کرشم ایدی؛ اون یاشنده
ایکن مشاهیر طبیعیونندن «بوفونک» قوش
رسملرینی قوییه ایدر، آنلری تهالکله او قودینی
تعریفانه کوره تلون ایلر ایدی. قووی به
اون درت یاشنده مکتب درس لرینی اتمام
[۱] «در کرز وزنده ایران و هندستان آراسنده
بر بلند و عظیم طاغ اسمیدر.» (برهان قاطع)

واکال ایله دی. تمام بوصرمده ایدی که «دوق
دوور تمبرغ» ک صحابت و حمایت سایه سنده
مکاتب عالیته دن «آقاده می دوستوتغارد»
لیلی طلبه صفتیه مجاناً قبول ایدلدی. بو
مکتبک پروغرامی دارالمعلمین طرزنده ترتیب
ایدلش اولدیفندن هر مسلک ایچون طلبه
یتیشدیر مکتبه ایدی. لکن فامیلیاسنک ضرورت
حالی، کندیسنه بره مسلک مستثقل اتخاذ
ایده بیله چک قدر وقت ضایع ایتمهک مساعد
اولمادیغندن مکتبدن چیقار چیمز تحصیلدارلق
وظیفه سیله نورماندیا اصحاب یسار و املا کنندن
برینک نزدینه کیردی (تموز سنه ۱۷۸۸).
بوئانده قووی به اون طقوز یاشنده بولنیوردی.
(۱۷۸۸ - ۱۷۹۵) تمام یدی سنه مدت
وظائف مأموره سنی حسن ایفا ایتمهکله برابر
هر کون خالی زمانلرینی کندنجیه اک معزز
اولان «تاریخ طبیعی» تحصیلنه حصر ایتدی.

دکرک قریبی، موقعک مناظر طبیعی سی،
خصوصیله حسب المأموریه کندیسنک راحتی
اشتغاله مساعد برر وسیله اولمسیله «قووی به»
بوندن استفاده ایله او آراقی تبعات مهمه سنک
نتایجی قله آلدی که بویولده یازمش اولدینی
اثرلر اربابی نزدنده مظهر حسن قبول وتلقی
اوله رق کندیسنک ده اشتهارینه باعث اولدی.
بناء علیه پارسه کلدیکی زمان (نیسان سنه ۱۷۹۵)
باش راهب «تس سی به» نک توصیه سیله
بر چوق کبرانک توجه و حرمتلرینه نائل
اوله رق بونلرک دلائیل یکدی کیرینی متعاقب
صنایع نفیسه قومیسونی اعضالغنه، «پانتاوم»
مکتبی معملکنه ونهایت تاریخ طبیعی موزه -
خانه سنده تشریح تطبیق معملکی معاونلکنه
تعیین اولندی.

شو صوک مأوریتندن آلدینی معاش
سکسان یاشنده کی پدریله برادری فره دریق
نزدینه جلب ایتمهک مساعد درجه ده بولنق
جهتیه آنلری پارسه کتیرته رک بویولده کی
آرزوسنی استحصال ایتدی. آرتق بونندن

صوکره ایکی برادر اوزمانه قدر موزه خانه ده متفرق و پریشان بر حالده بولسان قدیم حیوانات اسکلتلری جمع و ترتیب ایله الیوم تاریخ طبیعی دائرة سنک اک مهم اقسامندن برینی تشکیل ایدن بوکوزل قوللکسیونی تنظیم ایتمکک باشلادیلر. «قووی» بوسایه ده تاریخ طبیعینک «مستحانات» قسمته عابد اولمق اوزره یکی بر مجت ایجادیته موفق اولدی. (۱۷۹۵) و اواخرنده دارالفنون اعضالغنه تعیین اولمغله بوجمیت فیه نک ایلک اجتماع عمومیسنده مخلوقات قدیمیه متعلق مطالعات و تدقیقاتی قبول ایتمکله برابر علم الارضه، علم نباتاته و علم حیواناته شامل اولان کندی اشتغالات نافعسنی دخی هیئت فیه نک نظر دقتنه عرض ایتدی.

ایکی سنه صوکره بو بابده کی تبعاتی اکمال ایتمش اولدینی حالده «مبادی علم حیوانات» نام کتابی نشر ایله دی که بو اثر قیتمدار هر نوع حیواناتک، علامات متمایزه اعتباریله تصنیفی اساسنه مستند اولوب زمانزده دخی بالجله حیواناتک صنفله تقسیمی خصوصنده اساس اتخاذ اولمشدر.

زماننده فرانسه ایمراطوری بولنان بیوک نابولیون کنندیسنی دارالفنون رئیسک اوطه سنده کوروب طانیمش اولدیغندن اک پارلاق کونلرنده بیهل کنج معلمی اونومه دی.

«قووی» بوندن صوکره صرهمسیله دارالفنون مفتش عمومیلکنه، بالذات ایمراطورک شوالیه لکنه، شورای دولت معاونلکنه تعیین اولندرق اک نهایت علوم وفنونک (۱۷۸۹) دن (۱۸۰۸) قدر مشاهد اولان ترقیاتی حقنده مکمل بر لایحه تنظیمه مأمور اولمش و (۱۸۱۰) ده، هر اون سنده بر دفعه بو یولده اجرای تدقیقات اولندرق مساعیلری تقدیر ایدیلن ارباب هنر و معرفته مکافات اعطاسی اصولی تأسیس ایتمشدر. (۱۸۱۳) ده فرانسه ده سرزده ظهور

اولان وقایع متأسفه اثناسنده «قووی» شورای دولته جلب اولمغله «رن» حدودینک اسباب مدافعهنی ترتیب ایتمک مأموریتی قبول ایله دی.

او صرهمده فرانسه ده بوربون خاندان قرالیمی اعاده اقتدار ایتمش ایسده «قووی» اشبو مأموریت مهمسنده ابقا اولمش و موقع مأموریتی انجق نابولیونک تکرار پارسه دخولی مدتنده ترک ایتمشدر. بوربون خاندانی ایکنجی دفعه اوله رق اعاده حکومت ایله دیکی زمان «قووی» مأموریت حالیه سنه علاوه مذاهب نظارته، دارالفنون اعضالغنه، سناتیوه و سائر مأموریتلره تعیین اولندیگی کبی لهژیون دونور نشانک غران اوفیسیه و نهایت بارون رتبلرینی نائل اولدی.

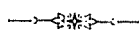
«قووی» بو آراق مالک اولدینی نفوذ و اقتداری مملکتک اصلاحندن و معارفجه ترقیاته باعث اوله جق موادک اجرا سندن باشقه هیچ بر حهته استعمال ایتمه دی.

مع مافی «قووی» خصوصیت احوالجه بر چوق آلام واکداره دوچار اولمش ایدی. ۱۸۰۳ سنه سنده طول «مادم دو ووه سل» ایله عقد رابطه ازدواج ایدوب بر برینی متعاقب دنیا به کلان اوچ اولادینک آجیسنی کورمش واک صوکره «قله مانین» اسمنده بر قز جغزی قالمش ایکن آنکده یکر می ایکی یاشنده ایکن وفات ایدیورمه سی (۱۸۲۷)

آرتق کنندیسنی بستیون قوتدن دوشورمش و بوندن صوکره انجق بر قاق سنه یاشایه ییلمشدر. ۱۸۳۲ سنه سی مایسنک سکرنجی کونی، او خنجی دفعه اوله رق فرانسه مکتب عالینده علوم طبیعی درسلرینه باشلادینی زمان وجودنده بر خسته لک حس ایدره رک بش کون صوکره (۱۳ مایس سنه ۱۸۳۲) اکمال انفاس معدوده حیا ایله مشدر. مسقط رأسی اولان «مون به لیار» قصبه سنده کندی نامه برهیکل رکز ایدلمش و بر نصف هیکلی ده موزه

کتبخانه سنک بر صالوتی ترین ایتمکده بولمشدر.

بوراده «قووی» نک مقداری پک زیاده اولان آثار و مؤلفاتیه مخرطه ولایحه لری تعداد ایدلیوب یالکز «مبادی علم حیوانات»، «تشریح تطبیقی درسلری» «عظام مستحانات حقنده تفصیلات»، «بالقارک تاریخ طبیعیتی» نام اثرلریله بو فونک آثارینه علاوه اولمق اوزره یازدینی مکمل برکتابی ذکر ایله اکتفا اولمشدر.

«تاریخ طبیعیه بر صوفیه»

دوه قوشی

دوه قوشی طیورک اک جسیی ایسده ترکیب بدنسی اعتباریله درت ایاقلی حیواناته ده زیاده مشاهد. وجودی ثقیل، قناد لری ایسه قصه اولدیغندن طیور سائر کبی اوچق شرفندن محرومدر؛ آنجق بوکا مقابل قوشقده فوق العاده ماهر اولوب بو خصوصده اک چویک واک حشاری آتله بیهل تقدم ایدر.

یوکسکلکی تقریباً ایکی مترو اولوب وجودینک ثقاتی آز و یاچوق یاغلی اولمه سی اعتبارلرینه کوره اوتوزدن الی کیلو غرامه قدر بالغ اولور. بحاقلری اوزون و قالچلری ایسه همان انسان قالچله سی قدر قایلندر. بیوک واتلی اولان آیاقلرنده آنجق ایکی پارماغی بولنوب مع هذا دوه آیاقلرینه پک زیاده مشاهقی وارد. بونی اوزون و اینجه، باشی اوافق و یاصیحه اوله رق کوزلرینک اطرا فیده فیل کوزلری کبی کیرپیکر ایله محاطدر. دوه قوشنک رنکی عمومیتله سیاه و پارلاقدر. ارککلرینک قوروقلریله قناد